

— operatieve of operatieloze — niet langer de verwijdering der klieren, doch de zoveel mogelijk radicale excisie (bestraling) van de veel gevaarlijker parametria en vaginawanden de beslissende factor betekent. Aan deze eis voldoet dus o.m. de vaginale methodiek bij uitstek. WERTHEIM zelf (!) zegt (PEHAM-AMREICH, *Gynäc. Oper. Lehre*, 1930, cit. bl. 259): „dass die Lymphdrüsenexstirpation zur Verbesserung der Dauererfolge *nichts* beitragen könne”. De elementaire eis tot klierexstirpatie is in onhoudbare tegenspraak met de fraaie resultaten van de bestralingstherapie voor collumkanker (DÖDERLEIN, CROSS, DEN HOED). Op deze en andere gronden is het dus niet langer verantwoord voor de abdominale therapie met haar bedenkelijke primaire sterfte het monopolie op te eisen. De „vroege diagnostiek” zal straks om de veiligste methodiek vragen! Prof. DE SNOO maakt enkele verwijten. Uiteraard moest de inoperabele kanker ontbreken, daar de operabiliteit der afwijking uitgangspunt was. Een oordeel over ruimere indicaties is lichtvaardig, geen indicatie, wel de operatietechniek werd besproken. Van de geopereerden was 94 pCt. ouder dan 40 jaar (*N.T.v.G.*, 49, bl. 4015), daartegenover verheugt zich 1/3 der jongere en uitsluitend conservatief wegens myoma uteri behandelde patiënten in het bezit van nadien geboren kinderen. Indien ik, zoals blijkt, dus met prof. DE SNOO na vier jaar slechts van mening verschil over een operatietechniek en bij voorkeur een vaginale ingreep ben gaan toepassen waar hij aan een abdominale de voorkeur geeft, zal geen welwillend lezer de reactie hebben begrepen, waarom dit min of meer beschouwd moest worden als het loslaten van een opvatting, die al zijn leerlingen zodanig met een conservatieve instelling heeft doordrenkt, dat zij door geen actieve aandrang van buiten of andere overwegingen aan het wankelen kan worden gebracht. Of vormt blindelinge volgzzaamheid de enige maatstaf voor getrouwheid?

Grote getallen zijn voor het probleem van de operatieve behandeling van baarmoederkanker onmisbaar. Daarom blijft, gezien o.m. de goede uitkomsten, de toepassing der vaginale hysterectomie gerechtvaardigd en de verbreiding der techniek een verantwoord desideratum.

Nijmegen, 20 Januari 1949

H. HOYNG

PENICILLINE VITAMINE EN ALLERGIE

In Vraag en Antwoord, no. 7, van dit *Tijdschrift* van 15 Januari 1949 werd een patiënte voorgesteld van 64 jaar, die terstond na een spoeling van de sinus maxillaris met penicilline in Maart 1948 asthma-aanvallen kreeg, waarna zich oedeem van QUINCKE ontwikkelde. Antistine, histopheen en calciumpraeparaten hielpen niet.

Hierdoor rees de vraag: „wat moet de therapie zijn”? Dat QUINCKE's oedeem berust op een resorptie van voedselsplitsingsproducten in de darm, is moeilijk te begrijpen, mede, omdat de cutane reacties op voedingsallergenen vaak negatief zijn. Hierdoor is, geloof ik, het geringe succes van antallergan en antistine dan ook te verklaren, tenminste voor een groot gedeelte.

R. A. SHAWYER (*Allergy to Penicillin, Brit. med. Jl.*, 1948, I, 547) beschrijft een geval na het toedienen van penicilline. Er ontwikkelde zich urticaria. Benadryl was onwerkzaam. De huidzwellling verdween, maar in de plaats daarvan kwam het angioneurotische oedeem van QUINCKE. Adrenaline en antistine sorteerden geen effect. Het beeld werd in de loop van enkele dagen gecompliceerder door gewrichtszwellingen, asthma e.a. Aangezien het beeld van vasculair-permeabele natuur was, gaf hij 2 dd. 20 mg vitamine K, waarna de patiënt terstond genas.

Uit 1944 dateert een mededeling van The American Association of Allergy (*J. Allergy*, 16, 83-86, 1945), inhoudende de resultaten van een vitamine K-therapie bij 305 patiënten met chronische urticaria, die resistent was tegen alle gebruikelijke behandelingen; 62 pCt. reageerden gunstig op vitamine K.

Ook in Europa zijn dergelijke waarnemingen gedaan bij chronische urticaria en angioneurotisch oedeem (P. KALLO, *Gastroenterologia*, 71, 171-174, 1946).

Het therapeutische effect van vitamine K blijkt te berusten op een vermindering der vaatwandpermeabiliteit. De gebruikelijke dosering is bij volwassenen 10-20 mg dagelijks, oraal of parenteraal.

Bij penicillinetherapie is dus gelijktijdige toediening van vitamine K aangewezen.

Hilversum, 16 Januari 1949

H. P. AKKERMAN

TOEDIENING VAN VITAMINE E BIJ ZWANGERSCHAPSTOXICOSE

Ondanks het feit, dat zowel in het buitenland als ten onzent (STROINK) in gevallen van zwangerschapstoxicose regelmatig een lage, subnormale of ten hoogste normale oestrogene activiteit in bloed en urine werd waargenomen, veronderstellen coll. BIJDENDIJK en VAN ASSEN (*N.T.v.G.*, 93, 243, 1949) een relatief hyperoestronisme als aangrijpingspunt voor een vitamine-E-therapie, waardoor de diurese zou toenemen en het oedeem zou verminderen. Slechts één — bij mijn weten nog onbevestigde — mededeling van SHUTE maakt gewag van een hoge oestrogene activiteit in gevallen van nephropathie, waarin hij van vitamine E (meestal naast zoutloos dieet!) een gunstige invloed meende te zien.

Vervolgens steunde de vitamine-E-therapie op de veronderstelling, dat de pathologische vochtretentie bij zwangerschapstoxicoses moet worden gezien als een gevolg van dit (veronderstelde) hyperoestronisme. Hoewel er aanknopingspunten zijn voor de veronderstelling, dat o.m. hierin een oorzakelijke factor is gelegen voor de physiologische vochtretentie in de normale zwangerschap, is de pathologische vochtretentie bij zwangerschapstoxicoses wel zeer moeilijk door een hyperoestronisme te verklaren, gezien de meestal lage oestrogene activiteit onder deze omstandigheden. Terecht wordt te dien aanzien meer en meer betekenis toegekend aan bijnier en hypophyse-achterkwab, naast tal van andere oedeem-bevorderende factoren.

Een mogelijke betekenis van vitamine E, zowel in gevallen van habituele abortus als van zwangerschapstoxicose lijkt mij veeleer gelegen in het feit, dat vitamine E op de arteriële circulatie een gunstige invloed heeft door een toenemende proliferatie van nieuwe vaten (SHUTE, VOGELSANG, SKELTON en SHUTE). Op deze wijze zal er o.m. een ruimere toevoer van bloed naar de zwangere uterus en aldus naar de placenta kunnen ontstaan, in overeenstemming met de veronderstelling (Diss. J. L. MASTBOOM, A'dam 1948, blz. 137), dat een vasculair veroorzaakte degeneratie van de placenta de achtergrond vormt, niet alleen van de zwangerschapstoxicose, doch eveneens van het gehele „toxemic sequence“-complex.

Amsterdam, 24 Januari 1949

J. L. MASTBOOM

BERICHTEN

BUITENLAND

WERELDBERICHTEN. — INTERNATIONAAL CONGRES VOOR RHEUMATISCHE ZIEKTEN. Het zevende internationale congres voor reumatische ziekten zal van 30 Mei tot 3 Juni te New York worden gehouden. Inlichtingen verstrekken dr. RALPH PEMBERTON, 1901 Walnutstreet, Philadelphia, en dr. E. P. JORDAN, 2020, East 93rd street, Cleveland.

— INTERNATIONAAL CONGRES VOOR VEEARTSENIIJKUNDE. Het veertiende congres van veterinairen zal van 8 tot 13 Augustus te Londen worden gehouden. Het secretariaat is gevestigd 10 Red Lion Square, London W.C. 1.

CANADA. — RÖNTGENSERIES. De Amerikaanse bladen maken melding van een röntgenologische demonstratie in de American Academy of Pediatrics door